

18. august 2020

Bemærkninger til Lov om ændring af lov om en børne- og ungedelse (mv.)

Generelle bemærkninger

Mødrehjælpen vil gerne takke for muligheden for at komme med bemærkninger til lovforslaget. Først skal det bemærkes, at Mødrehjælpen er særdeles positiv over for, at det fremsatte lovforslag afspejler relevante børne- og familieorganisationers indvendinger mod det oprindeligt fremsatte lovforslag (fra foråret 2019).

Delingen af børne- og ungedelse mellem forældremyndighedshaverne udspringer af den brede politiske aftale om et samlet familieretlig system fra 2018. Med aftalen ønskede aftalens parter at styrke ligestillingen mellem barnets forældre ved blandt andet at dele børne- og ungedelsen ligeligt.

Mødrehjælpen er tilhænger af deling af børne- og ungedelsen, da tiltaget underbygger præmissen om, at et ligeværdigt forældreskab, hvor begge forældre tager del i barnets omsorg og forsørgelse, er i barnets bedste. Heldigvis vokser langt de fleste børn i dag op i hjem, hvor begge forældre – såvel i familier med samboende forældre som i delte familier - tager aktivt del i barnets liv, herunder beslutninger om barnets forsørgelse. Forslaget afspejler derfor den hverdag og familiestruktur, som flertallet af børn allerede oplever.

Mødrehjælpen bekymringer i forhold til det oprindeligt fremsatte lovforslag var, at trods de ønskede positive argumenter for deling af børne- og ungedelsen, så vil en så stor ændring i de familieøkonomiske forhold alt andet lige skabe kimen til ny konflikt i delte familier, hvor samarbejdet mellem forældrene er skrøbeligt. Mødrehjælpen vurderer, at lovforslaget i dets nuværende udformning balancerer disse forskellige hensyn til hhv. mere ligeværdig ansvarsdeling mellem forældremyndighedsindehaverne og risikoen for øget konflikt i delte familier.

Mødrehjælpen er dog bevidst om, at lovforslaget – trods den fornuftige overgangsordning, der forebygger fornyet konflikt i delte familier – alt andet lige vil skabe uenigheder om børne- og ungedelsen i familier, hvor den ene forældremyndighedsindehaver ønsker del i ydelsen. I disse familier kan uenighed om økonomi eskalere til samværs- og bopælskonflikter og dermed medføre nye sager i det familieretlige system.

Et andet negativt aspekt ved lovforslaget er, at det risikerer at ramme økonomisk sårbare enlige forsørgere hårdt. Konkret vil enlige forsørgere modtage ca. 700 kr. mindre om måneden¹ pr. barn, hvis de mister halvdelen af ydelsen. Et beløb i denne størrelsesorden har stor betydning for familier, der lever i fattigdom eller omkring fattigdomsgrænsen. Enlige forsørgere med en indkomst omkring eller under fattigdomsgrænsen har typisk et rådighedsbeløb i størrelsesordenen 3000-3500 kr. om måneden efter faste udgifter². En reduktion på ca. 700 kr. pr. barn vil for mange af disse familier betyde, at de er nødsaget til at finde en mindre bolig eller på anden måde drastisk reducere udgifterne.

Omvendt er der i dag er en række samværsforældre med lav indkomst, der ikke modtager børne- og ungeydelse, børnetilskud og/eller boligstøtte trods, at de har en ligeværdig delordning om barnet, og dermed også har betragtelige udgifter til husholdning/bolig. For disse forældre vil det være en stor hjælp at modtage halv børne- og ungeydelse, hvilket Mødrehjælpen ser som en positiv virkning af forslaget, idet der generelt er meget ringe muligheder for økonomisk støtte til samværsforælderen.

For voldsudsatte kvinder er der en særlig sårbarhed ift., at den udsatte ikke vil kunne modsætte sig krav fra voldsudøveren om deling af ydelsen grundet den asymmetriske magtrelation mellem partnerne. Disse kvinder risikerer at samtykke til en deling af ydelsen, som de økonomisk ikke har råd til.

Mødrehjælpen ønsker med ovenstående bemærkninger at gøre opmærksom på, at en række enlige forsørgere i Danmark har så lav indkomst, at forslaget vil have store negative virkninger på deres økonomi, og at voldsudsatte er en særlig sårbar gruppe i denne sammenhæng. Overgangsordningen hindrer dog, at hovedparten af enlige forsørgere tvinges ud af deres nuværende boliger etc., da de fastholder deres nuværende ydelsesniveau og dermed økonomi. Mødrehjælpen opfordrer til, at der politisk såvel nationalt som lokalt er opmærksomhed omkring ovenstående økonomiske problematikker.

Specifikke bemærkninger

- A. Mødrehjælpen er – som nævnt indledningsvist - positiv over for, at børne- og ungeydelsen i udgangspunktet udbetales med halvdelen til hver forældremyndighedsindehaver.
- B. Mødrehjælpen er positiv over for, at ikke-samboende forældremyndighedsindehavere kan aftale individuelt, at hele ydelsen skal udbetales til den ene forældremyndighedsindehaver, da det følger principperne om frivillige aftaler omkring bidrag, samvær, bopæl, mv. på det familieretlige område.
- C. Lovforslaget nævner, at ydelsen efter anmodning kan udbetales til den ene forældremyndighedsindehaver, hvis det ved en samværsafgørelse eller et forlig er bestemt, at barnet skal være mindst 9 ud af 14 dage hos den ene af forældremyndighedshaverne.

¹ Afhængig af barnets alder og antallet af børn i husstanden

² Jf. Mødrehjælpens undersøgelse af økonomi og afsavn blandt modtagere af julehjælp:

https://moedrehjaelpen.dk/wp-content/uploads/2019/06/M%C3%B8drehj%C3%A6lpen-Tema-B%C3%B8refattigdom_01-2019.pdf

Mødrehjælpen støtter denne af forslaget, da det må antages, at størstedelen af barnets forsørgelse sædvanligvis ligger hos en forælder, der har barnet boende mindst 9 ud af 14 dage. Dog mener Mødrehjælpen, at forældrenes frivillige skriftlige aftaler med fuldbyrdelsesklausul ligeledes bør udgøre tilstrækkelig dokumentation for samværsaftaler, der berettiger anmodning om udbetaling til den ene forældremyndighedsindehaver. Hvis frivillige samværsaftaler med fuldbyrdelsesdokumentation ikke tjener som valid dokumentation ift. anmodningen, vil disse forældrepar skulle diskutere fordeling af ydelsen, hvilket risikerer at skabe ny konflikt mellem parterne. Ved uløst konflikt vil forældremyndighedsindehaverne formodentlig søge afgørelse om bopæl og samvær i det familieretlige system, hvilket Mødrehjælpen gerne vil forhindre i de tilfælde, hvor deling af børne- og ungeydelse er eneste konfliktpunkt mellem parterne.

- D. Mødrehjælpen finder det fornuftigt, at indkomstaftalningen jf. forslaget sker på grundlag af ydelsesmodtagernes individuelle indkomstforhold, da der som nævnt i bemærkningerne til lovforslaget i den nuværende ordning er en skævhed mellem ugifte samlevende og gifte par, der ikke tager højde for, at mange forældrepar i dag lever som ugifte samlevende.
- E. Lovforslaget indeholder en overgangsordning, der betyder, at udbetalingen af børne- og ungeydelsen i delte familier bevares hos den forældremyndighedsindehaver, der forud for et defineret tidspunkt, modtager ydelsen. Mødrehjælpen er som indledningsvist nævnt meget positiv over for dette element i forslaget, da det forebygger konflikt i delte familier, der har indgået aftaler om økonomi og har indrettet deres hverdag under forudsætning for disse aftaler. Mødrehjælpen ser derfor overgangsordningen som et afgørende element i lovforslaget.

Spørgsmål til høringssvaret kan stiles til politisk konsulent Jacob Holch via mail jho@moedrehjaelpen.dk.

Med venlig hilsen

Trine Schaldemose
Vicedirektør